

Domarhandboken 2017

Inledning

Detta är Svenska Bouleförbundets domarhandbok. Den har tillkommit för att du som domare, oavsett om du är distrikts-, nationell, europeisk eller internationell domare, ska ha en hjälprede nära till hands. I domarhandboken finns SBF regler med tolkningar sammanställda med hjälp av dömda matcher. Ett viktigt syfte är att få en **samstämmighet** över hela landet om hur domaren skall döma i olika situationer. Självklart finns inte allting med i handboken, det vore en omöjlighet. Handboken ska ses som ett dynamiskt hjälpmedel som hela tiden ska kunna utvecklas och vi försöker därför utforma den så att den lätt kan uppdateras utan att behöva nytryckas. Det är du som aktiv domare som gör utvecklingen möjlig genom att dela med dig av dina erfarenheter från de matcher du dömer.

Antidoping

Ett område som inte finns med i handboken är antidoping. Det beror till en del på att RF anser att Bouleförbundet är ett lågriskförbund, d.v.s. sannolikheten för att en spelare medvetet dopar sig för att vinna framgång anses som väldigt liten. Däremot kan det finnas ett antal spelare som av medicinska skäl använder dopingklassade substanser. Dessa har då kravet på sig att själva ordna med dispens för detta. En annan orsak är att du som domare har en väldigt liten, eller snarare ingen alls inblandning i ett dopingärende. Det är bara de funktionärer som utses av dopingkommissionen som har rätt att utföra ett dopingtest och det får bara ske enligt det certifierade test som dopingkommissionen fått godkänd av WADA (World Anti Doping Agency). Rent teoretiskt kan WADA funktionärer dyka upp på vilken tävling som helst för att genomföra dopingkontroll. Ansvaret för att den ska kunna genomföras vilar på arrangören och inte på domaren.

Dispens

I Sverige kan spelare erhålla dispens utfärdad av SBF's domarkommitté efter uppvisande av läkarintyg, från någon av regelbokens paragrafer. Giltighetstiden för en utfärdad dispens är på tre år och ska alltid uppvisas före tävlingsstart för tävlingsledning och domare för att gälla.

Alkohol

Den internationella paraplyorganisationen för boulesporter, CMSB, har beslutat att en blodkoncentration över 0,1 promille alkohol i kroppen är att betrakta som dopning inom boules. I Svenska Bouleförbundets tävlingsbestämmelser finns det ett förbud för spelare som deltar i tävling, att dricka starkare alkoholhaltiga drycker än lättöl. Den paragrafen har ibland vållat huvudbry hos en del domare. Hur ska man veta vad som finns i ett glas? Är det lättöl? Är det starköl? Svaret på frågan är svårt, det går inte att kontrollera vad folk dricker utan i de fall då det inte är uppenbart att de förtär dryck som inte är enligt reglerna måste man lita på spelarna. I tveksamma fall är det du som domare som bestämmer vad som ska göras och det är spelaren som har bevisbördan. Domarens ord och bedömning får inte ifrågasättas. Det här med alkohol är en viktig fråga då allt fler tävlingsarrangörer väljer att ha serveringar med starkare drycker än lättöl.

Domarens okränkbarhet

Den tjänstgörande domaren är okränkbar i sin utövning. Riksidrottsförbundet, RF, har slagit fast i sina stadgar att kränkande **tillmälen, gester eller handgripligheter mot domare är absolut förbjudet**. Alltför högljudda eller livliga protester mot domslut ska beivras, i grövre fall med anmälan till förbundsbestraffning. (Se § 38).

Praktiska frågor gällande anmälningar

När du tjänstgör som domare skriver du normalt domarrapporten i *SBF Online*. Om anmälan till förbundsbestraffning blir aktuellt kom då ihåg:

- Att vid anmälan ska händelseförloppet beskrivas så utförligt som det går.
- Att noga ange vem eller vilka som anmäls (namn, licensnummer, förening)
- Att kryssa i rutorna att det är en anmälan
- Att skriva ut ett ex av rapporten/anmälan, underteckna och snarast skicka till förbundskansliet för registrering. Kansliet vidarebefordrar anmälningarna till rätt disciplinnämnd för handläggning.

Innehåll

Allmänt	4
§ 1 Tävlingsformer	4
§ 2 Godkända klot.....	4
§ 2a Sanktioner vid felaktiga klot	4
§ 3 Godkända lillar	5
§ 4 Licenser	5
Spelet	6
§ 5 Spelområde och markerade banor	6
§ 6 Spelstart, ringen.....	6
§ 7 Giltiga avstånd vid lilleutkast	8
§ 8 För att lilleutkastet ska vara giltigt.....	9
§ 9 Ogiltig lille under pågående omgång	9
§ 10 Borttagande av hinder	10
§ 11 Utbyte av lille eller klot	10
Lillen	11
§ 12 Dold eller flyttad lille.....	11
§ 13 Lille som förflyttas utanför anvisad bana.....	11
§ 14 Poängberäkning vid död lille.....	11
§ 15 Stoppad lille	12
Klot	12
§ 16 Kast av klot.....	12
§ 17 Åskådares eller spelares uppträdande.....	13
§ 18 Provkast och klot som hamnar utanför banan	13
§ 19 Döda klot.....	14
§ 20 Stoppade klot.....	14
§ 21 Tidsfrister	15
§ 22 Flyttade klot	15
§ 23 Spel med annans klot.....	15
§ 24 Felaktigt spelade klot	15
Poäng och mätning	16
§ 25 Tillfälligt borttagande av klot.....	16
§ 26 Mätning.....	16
§ 27 Borttagna klot	16
§ 28 Flyttade klot eller lille vid mätning	17
§ 29 Klot på lika avstånd	17
§ 30 Skräp på klot eller lille.....	17
§ 31 Protester	17
Disciplin	18
§ 32 Bestraffning vid frånvaro	18
§ 33 Sen ankomst	18
§ 34 Utbyte av spelare.....	19
§ 35 Bestraffningar	19
§ 36 Avbrott.....	19
§ 37 Ny tävlingsomgång.....	19
§ 38 Etik	20
§ 39 Anstötligt beteende	20
§ 40 Domarens skyldigheter	21
§ 41 Tävlingsjury	21

Regelboken	Kommentarer
<p>Inledning</p> <p>Boule är ett samlingsnamn för olika klotspel där man ska komma så nära en målkula som möjligt. Pétanque, det yngsta av boulespelen uppstod på franska Rivieran 1910 ur Jeu Provençal. Spelet har en halv miljon utövare med tävlingslicens i alla världsdelar.</p> <p>Detta är en svensk version av de internationella reglerna. Vissa avvikelser förekommer. <i>Dessa är markerade med kursiv stil.</i></p> <p>Varje tävlingsspelare är skyldig att känna till dessa regler. Tvister avgörs alltid av domaren. Ytterligare bestämmelser återfinns i Svenska Bouleförbundets tävlingsbestämmelser.</p>	<p><i>Ett antal paragrafer har försetts med kommentarer och börjar som här angivits. Dessa står efter respektive paragraf och kan behandla någon del av eller hela paragrafen. Kommentarererna är till för att hjälpa domaren i fall som inte finns beskrivna i reglerna och i vissa fall för att förtydliga. Observera att det kan finnas andra tolkningar än de som beskrivs och att det naturligtvis också finns fall som inte beskrivs och där domaren själv måste göra tolkningen.</i></p> <p><i>Tävlingsarrangören måste se till att det är helt klart före en tävlings start hur tävlingen skall fortgå, d.v.s. om det är gruppspel, direktutslagning eller någon annan variant. Det är bra om tävlingsarrangören, vid gruppspel, monrad ed meddelar vad som gäller för lag placerade på samma poäng för att undvika problem senare i tävlingen.</i></p> <p><i>Innan tävlingen startar skall domaren kontrollera att sekretariatet är berett, att banorna och banmarkeringarna är adekvata, inga onödiga prylar på banorna, inga snören av eller dolda, tillräckligt med utrymme utanför dödlinjer alternativt vid fritt spel inom vilket området spelet kan ske, eventuella mätdomares placering och vilka linjer som är dödlinjer.</i></p> <p><i>Vid de flesta tävlingar kan det vara lämpligt att påminna spelare, före matchstart, om vilka regler som eventuellt inte gäller. Exempelvis kortare avstånd till linjer eller att alla linjer är dödlinjer.</i></p> <p><i>Dessutom kan det vara bra att påminna om exempelvis enminutsregeln, inget träningskastande under pågående match, ringen skall göras runt den plats där lillen senast låg, spelarna ska stå i ringen och inte på den. Påminn gärna om fair play också.</i></p> <p><i>Dessa kommentarer kompletteras lämpligen med att det är varje spelares skyldighet att känna till och följa de regler som finns.</i></p> <p><i>Under spelet skall domaren röra sig inom spelområdet, dock utan att störa spelet eller spelarna. På så sätt erhålls en uppfattning om hur spelet fortlöper och samtidigt kan man försöka hålla kontroll på speltiden (enminutsregeln). Det är också möjligt att snabbt förklara regler innan problem uppstår, etc. Visserligen är man i bland långt från den som ropar på domare, men lika ofta nära.</i></p>

Allmänt	Kommentarer
<p>§ 1 Tävlingsformer</p> <p>Boule Pétanque är en sport där man kan spela:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tre spelare mot tre (trippel) • två spelare mot två (dubbel) • en spelare mot en (singel). <p>I trippel har varje spelare två klot. I dubbel och singel har varje spelare tre klot. Varje annan tävlingsform kräver <i>dispens</i>.</p>	<p><i>En spelares klot behöver inte vara identiska, dock får under en omgång en spelare inte spela samma klot flera gånger. Att ha ett skjutklot och två läggklot med olika vikt eller storlek är således tillåtet.</i></p>
<p>§ 2 Godkända klot</p> <p>Boule Pétanque spelas med klot som är godkända av FIPJP:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De ska vara av metall. 2. De ska ha en diameter mellan 70,5 mm och 80,0 mm. 3. De ska väga mellan 650 g och 800 g. Tillverkare och vikt ska vara graverade på kloten i läsbart skick. <p>Miniorer och yngre juniorer har möjlighet att spela med klot som väger 600 g eller mer och har en diameter på minst 65 mm, förutsatt att de är från en godkänd tillverkare.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. De får inte innehålla något löst tyngande material och efter tillverkningen hos en av FIPJP godkänd fabrikant får de inte förändras eller modifieras. Det är bland annat förbjudet att bearbeta kloten i syfte att förändra deras hårdhet. Det är dock tillåtet att gravera in spelarens namn eller initialer på kloten, liksom olika logotyper eller företagsbeteckningar, enligt av FIPJP fastställda specifikationer. 	<p><i>Godkända klot finns förtecknade på SBF:s hemsida.</i></p> <p><i>Det är inte tillåtet att använda täck- eller lackfärger etc. som påverkar klotets vikt, storlek eller övriga egenskaper. (Exempelvis är nagellack inte okej eftersom det bildar en yta som påverkar klotet på ett sätt som tusch inte gör).</i></p> <p><i>Det är inte tillåtet att själv gravera in namn eller initialer på kloten. Detta skall göras av tillverkaren. Godkända klot finns förtecknade på SBF:s hemsida.</i></p> <p><i>När den ingraverade informationen (tillverkare respektive klotets vikt) inte längre går att läsa på ett klot får det inte längre användas för tävlingsspel.</i></p> <p><i>Så kallade fritidsklot får således inte användas i tävlingssammanhang, även om de uppfyller kraven på vikt och diameter</i></p> <p><i>För att tydligt visa skillnaden mellan lagens klot kan ett lags klot färgas, helt eller delvis med hjälp av tuschpennor.</i></p>
<p>§ 2a Sanktioner vid felaktiga klot</p> <p>Den spelare som bryter mot vad som stadgas i punkt 4 ovan utesluts omedelbart från tävlingen tillsammans med sina medspelare. <i>Om kloten kan betecknas som förfalskade eller modifierade ska spelaren anmälas till förbundsbestraffning.</i></p> <p>Spelare ska byta ut klot som på grund av slitage eller fabriktionsfel inte visar sig överensstämma med de kriterier som anges ovan. Spelaren får byta ut hela klotsetet.</p> <p>Anmärkning från spelare rörande punkterna 1–3 ovan tas endast emot före spelets början. Det ligger därför i spelarnas intresse att i förväg förvissa sig om att både ens egna och motståndarnas klot motsvarar de fastställda normerna.</p>	<p><i>Spruckna klot får inte användas utan skall omedelbart bytas ut. Om klotet spruckit hörs det tydligt när det slås mot ett annat klot.</i></p> <p><i>Se även § 11.</i></p>

<p>Protest angående punkt 4 kan tas emot under pågående match, men bara mellan två omgångar. Dock gäller från och med tredje omgången att om ett lag protesterar mot motståndarens klot och dessa visar sig vara korrekta tilldöms motståndarlaget 3 poäng.</p> <p>Domaren eller tävlingsjuryn kan när som helst kontrollera en eller flera spelares klot.</p>	
<p>§ 3 Godkända lillar</p> <p>Lillar ska vara av trä. Lillar tillverkade av syntetmaterial är inte tillåtna. De ska ha en diameter på 30 mm (tolerans: +/- 1 mm) utan synlig avvikelse från sfärisk form. De ska väga mellan 10 och 18 gram. Målade lillar är tillåtna men får inte i något fall kunna plockas upp med magnet.</p>	<p><i>En lille som märkbart avviker från reglerna skall bytas ut inför nästa omgång. Det är lämpligt att domaren har ett antal godkända lillar med sig för utlåning.</i></p> <p><i>Lillar får vara en- eller flerfärgade.</i></p> <p><i>För tillfället finns det lillar som går att plocka upp med magnet ute på marknaden i såväl Sverige som utomlands. Dessa är det inte tillåtet att spela med oavsett anledning.</i></p>
<p>§ 4 Licenser</p> <p>För att kunna delta i en tävling måste varje spelare inneha tävlingslicens eller ett dokument utformat i enlighet med sitt förbunds administrativa regler där identitet och medlemskap framgår.</p>	<p><i>Från år 2011 finns inga papperslicenser som kan uppvisas vid tävling inom Sverige. Licenskontrollen sker mot SBF:s licensregister i SBF Online. Saknas spelarens uppgifter i registret ska licensförsäkran ifyllas. Spelarna ska kunna legitimera sig.</i></p> <p><i>Domarlicensen finns inte längre i fysisk form utan är precis som spelarlicensen registrerad i SBF Online.</i></p> <p><i>Det är arrangörens uppgift att kontrollera licenserna, det är domarens uppgift att se till så att arrangören gör det.</i></p>

Spelet	Kommentarer
<p>§ 5 Spelområde och markerade banor</p> <p>Boule Pétanque kan spelas på samtliga underlag. Tävlingsarrangör eller domare kan bestämma att en tävling ska äga rum på avgränsade banor. Dessa ska vara minst 15 meter långa och 4 meter breda för nationella mästerskap och internationella tävlingar.</p> <p>För andra tävlingar kan <i>berört sanktionsorgan</i> bevilja spel på banor med minimigräns 12 meter x 3 meter.</p> <p>Ett spelområde består av ett antal banor begränsade av snören, vars tjocklek inte får påverka spelet. De snören som markerar banan är inte döda linjer annat än vid banans kortändor och vid spelområdets slut.</p> <p>Om banorna omges av fasta barriärer eller liknande ska avståndet vara minst en (1) meter från dessa till dödlinjen. <i>Sanktionande organ och domare har möjlighet att godkänna kortare avstånd.</i></p> <p>Matcherna spelas till 13 poäng med möjlighet att spela gruppsspels- och kvalmatcher till 11 poäng.</p> <p>Tävlingar kan arrangeras med tidsbegränsning. Dessa måste alltid spelas på markerade banor och alla banans linjer är då döda linjer.</p>	<p><i>Vid spel på inomhusbanor är ofta utrymmet begränsat och för att få in så många banor som möjligt så tummas på banmåttan. Dessutom kan avgränsande plank utgöra dödlinjer. Detta måste klart deklarerats före spelstart. Att ha plank som dödlinjer kan innebära problem exempelvis då en lille förflyttas mot planket och kommer tätt intill. Det är då svårt att avgöra om lillen träffat planket eller inte. Klot som träffar planket har i allmänhet så hög hastighet att det hörs när de träffar. Dock kan problem uppstå även vid återstudsande klot. Dödlinjer ska därför alltid vara markerade med snöre.</i></p> <p><i>Om de snören som begränsar banorna påverkar spelet ska detta påtalas för arrangören och så snabbt som möjligt bytas ut. Om detta inte kan ordnas, bör vi notera detta i domarrapporten.</i></p> <p><i>Vid tidsbegränsade matcher ska det klart i förväg redovisas hur matcherna ska avslutas dvs. hur tiden bestäms, om pågående omgång är den sista eller näst sista, etc. För att undvika oklarheter kring när matchen är avslutad bör detta ske med en tydlig signal och inte en längre mening där någon berättar det i en mikrofon. Likaså när en omgång är påbörjad, se § 33.</i></p> <p><i>Vid tidsbegränsade matcher får inte spelande mättdomare utnyttjas.</i></p> <p><i>Vid tävlingar inträffar ofta att åskådare står på intilliggande banor för att se på finalspelet. Det gäller då för domaren att se till, när matcherna börjar närma sig finalspel, att matcherna placeras på sådana banor att det finns gott om utrymme för åskådare. Detta är ett mindre problem när alla linjer som omger banan betraktas som dödlinjer, vilket i princip bara gäller för tidsbegränsade matcher. Om detta inte är fallet gäller att se till att åskådarna inte kommer för nära spelet.</i></p> <p><i>Vid banor som inte är fullstora (vanligt förekommande i de flesta inomhushallar) rekommenderas att kortare avstånd tillåts mellan lille och dödlinje vid utkast. Främst gentemot banans långsida. Exempelvis 50 eller 75 cm.</i></p>
<p>§ 6 Spelstart, ringen</p> <p>Spelarna ska lotta om vilket lag som väljer bana, om inte tävlingsledningen anvisat bana, och som är först med att kasta ut lillen.</p> <p>Om bana anvisats av tävlingsledningen ska lillen kastas ut på den anvisade banan. Lagen får inte byta bana utan domarens tillåtelse.</p> <p>Det lag som vinner lottningen bestämmer var ringen</p>	<p><i>Vid tävlingar ska det anges när den officiella spelstarten är. Från denna tidpunkt räknas tiderna i § 32 och 33.</i></p> <p><i>Vid spel i Svenska Cupen etc. då flera lag från samma klubb spelar parallellt ska lottning ske för varje match individuellt. Det får således inte förekomma att lottning sker för alla lagen samtidigt eller att man i match två hänvisar till lottresultat i föregående match. OBS! Detta gäller inte seriespel för vilka tävlingsbestämmelserna</i></p>

ska ritas/placeras och vem inom laget som ska kasta ut lillen. En ritad ring får inte vara mindre än 35 cm eller större än 50 cm i diameter. Dock ska den vara så stor att varje spelares fötter får plats i den.

I de fall flyttbar ring används ska den vara styv, godkänd av FIPJP och ha en inre diameter på 50 cm, +/-2 mm.

Hopfällbara ringar är tillåtna under förutsättning att de är av en av FIPJP godkänd modell.

Spelare är skyldiga att använda regelmässiga ringar tillhandahållna av tävlingsledningen. De måste också acceptera regelmässiga ringar, styva eller hopfällbara och godkända av FIPJP, tillhandahållna av motståndarlaget. Om båda lagen medför regelmässiga ringar ska det lag som vann lottningen bestämma vilken ring som ska användas.

I samtliga fall måste ringen markeras innan lillen kastas.

Ringens mått ska vara mer än en (1) meter från hinder och minst två (2) meter från andra ringar i spel.

Lag som vinner lottningen eller som vann föregående omgång har ett (1) försök att kasta ut en godkänd lille. Om utkastet inte är godkänt går lillen över till motståndarlaget som ska placera lillen på valfri godkänd position på den anvisade banan.

Laget som står i tur att kasta ut lillen ska sätta ut samtliga ringar i närheten av den som används.

Det är tillåtet att ta bort grus och småsten inne i ringen under hela omgången men marken ska återställas när omgången är klar.

Ringens område är inte att betrakta som förbjudet spelområde.

Spelarens fötter måste vara helt inne i ringen och får inte vidröra dess kanter eller helt lyftas från marken förrän det kastade klotet har vidrört marken. Ingen del av kroppen får vidröra marken utanför ringen. Varje spelare som inte respekterar denna regel ska tilldömas bestraffning enligt § 35.

Domaren kan i förväg tillåta att spelare med en funktionsnedsättning i benen har tillåtelse att stå med endast en fot i ringen. Rullstolsburen spelare ska ha hjulet på samma sida som kastarmen i ringen vid kast.

föreskriver att lottningen omfattar bägge matcherna och att klubben som förlorade lottningen första gången har rätt att välja bana och kasta ut lillen till andra omgången.

Det är viktigt att tillse att en ny ring ritas för varje omgång och att den gamla suddas ut. Observera att ringen skall ritas/placeras runt lillens position.

Med hinder menas i detta fall en vägg, pelare eller liknande som hindrar spelaren att utföra en kaströrelse. En låg sarg kräver således inte att ringen flyttas därifrån om den inte stör kaströrelsen.

Flyttbar ring ska ha innermått på 50 cm och högsta höjd på 10 mm. När man använder flyttbara ringar måste man markera ringen.

Det är förbjudet att stå med någon del av fötterna på ringen, spelaren ska stå innanför ringkanten. Man får inte hoppa, lyfta en fot eller gå ur ringen förrän klotet slagit i marken. Spelare som bryter mot dessa regler ska erhålla en varning.

Spelare som innehar någon form av dispens utfärdad av SBFs domarkommitté ska uppvisa den för domaren innan tävlingen påbörjas.

<p>Den spelare som kastar ut lillen behöver inte vara den i laget som kastar det första klotet.</p> <p>Om en spelare <i>suddar ut eller</i> lyfter upp ringen innan alla klot i omgången är spelade, <i>ritas eller</i> läggs ringen tillbaka på sin plats men endast motståndarlagets spelare får kasta sina kvarvarande klot.</p>	
<p>§ 7 Giltiga avstånd vid lilleutkast</p> <p>För att ett lilleutkast ska vara giltigt krävs:</p> <ol style="list-style-type: none"> att avståndet mellan lillen och ringens innerkant är 6–10 meter. <p>I Sverige gäller:</p> <p>Miniorer fyller högst 12 år under året. Yngre juniorer fyller högst 14 år under året. Juniorer fyller högst 17 år under året. Seniorer fyller 18 år eller mer under året. Veteran 55 fyller 55 år eller mer under året. Veteran 65 fyller 65 år eller mer under året.</p> <p>I Sverige gäller, för deras respektive tävlingar, att avståndet mellan lillen och ringens innerkant ska vara:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4–8 meter för miniorer. 5–9 meter för yngre juniorer. <ol style="list-style-type: none"> att ringen befinner sig minst en (1) meter från hinder och minst två (2) meter från annan ring i spel. att lillen ligger minst en (1) meter från hinder och från gräns till förbjudet spelområde, <i>om inget annat anges</i>. Vid tidsbegränsade matcher reduceras detta avstånd till 50 cm, utom vid banans kortsidor. att lillen är synlig för spelaren som står upprätt inne i ringen. Vid oenighet avgör domaren, vars beslut är slutgiltigt. <p>I nästa omgång görs lilleutkast från en ring ritad eller placerad kring den punkt där lillen befann sig i slutet av föregående omgång, utom i följande fall:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ringens kommer att hamna mindre än en (1) meter från ett hinder. Lillen kan inte kastas ut inom de fastställda avstånden. <p>I det första fallet ritas eller placerar spelaren ringen på reglementsensligt avstånd från hinder.</p> <p>I det andra fallet kan spelaren flytta ringen i</p>	<p><i>Om, vid markerade banor, tillgängligt kastavstånd är mindre än 11 m (10 m för öppen klass + 1 m till dödlinje) så kan således utkastaren backa för att erhålla dessa 11m. Det är dock tillåtet att kasta även om tillgängligt sträcka endast är 7m. Man måste således inte ha 10m att kasta på.</i></p> <p><i>Det kan också vara lämpligt att påpeka att det minsta avstånd som kastaren vill ha inte behöver vara rakt fram. Det kan vara diagonalt och i undantagsfall (vid stora markerade banor) finnas i samma riktning som det tidigare spelet så länge spelarna gör detta på de av tävlingsledningen tilldelade banan.</i></p> <p><i>Avståndet mäts mellan ringen och lillen, dvs. den kortaste sträckan mellan dem, detta gäller även mätningar av andra avstånd från ringen. Vid mätningar används ringens innerkant.</i></p> <p><i>Vid trånga banor kan måtten minskas, exempelvis 50 cm till sidolinje istället för 1 meter. Detta måste klart annonseras före tävlingens start.</i></p> <p><i>Observera att ringen ska ritas/placeras runt lillens position. Att avsiktligt placera ringen på annan plats kan vara ett försök att skaffa sig fördelar och bör påtalas och vid upprepning bestraffas med varning.</i></p> <p><i>Ringens ska i sin helhet ritas/läggas på den aktuella (tilldelade) banan.</i></p> <p><i>En omöjlig situation kan t.ex. uppstå vid regn, en vattenpöl kan bildas som omöjliggör ett giltigt lilleutkast. Ringen får då i överenskommelse mellan lagen flyttas så att lilleutkast kan ske.</i></p> <p><i>En utplacering av lillen ska ske omedelbart. Dock måste det anses okej att stega upp avståndet. Att ta fram måttband för att mäta in den tilltänkta platsen är inte tillåtet om inte måttband redan ligger på banan.</i></p> <p><i>Att placera innebär att lägga ut lillen, inte droppa eller släppa ned den.</i></p> <p><i>Att placera ut lillen utanför tillåtet område bestraffas med</i></p>

<p>föregående omgångs spelriktning, dock inte längre än vad som krävs för att kunna kasta ut en godkänd lille på det maximala kastavståndet. Denna möjlighet erbjuds endast om lillen inte kan kastas i någon riktning till det maximala kastavståndet.</p> <p>Om lillen inte kastas i överensstämmelse med reglerna ovan ska motståndarlaget placera lillen på valfri godkänd plats på banan. De äger också rätt att flytta ringen i överensstämmelse med dessa regler om det första lagets placering av ringen inte medger att lillen placeras på det maximala avståndet.</p> <p>Även om det första laget misslyckas med sitt lilleutkast behåller det rätten att kasta ut första klotet.</p> <p>Det lag som vann rätten att kasta ut lillen har en (1) minut på sig att göra det. Det lag som vann rätten att placera ut lillen efter ett ogiltigt lilleutkast av motståndarlaget ska göra det omedelbart.</p>	<p><i>varning enligt § 35 till den spelare som felaktigt lagt ut lillen. Samma lag får dock omedelbart placeras om lillen på giltigt avstånd.</i></p> <p><i>Likaså kan lag som försinkar utlägg av lillen bestraffas med varning enligt § 35, om detta inte sker omedelbart.</i></p> <p><i>Motståndarlaget har alltid rätt att ifrågasätta lillens position.</i></p>
<p>§ 8 För att lilleutkastet ska vara giltigt</p> <p>Om den kastade lillen stoppas av en domare, en motståndare, en åskådare, ett djur eller av ett föremål i rörelse är den ogiltig och ska kastas om.</p> <p>Om den kastade lillen stoppas av en lagmedlem får motståndarlaget placera ut lillen på valfri godkänd plats på banan.</p> <p>Om ett första klot har kastats <i>utan att lillens position har godkänts</i> har motståndarlaget fortfarande rätt att ifrågasätta lillens position utom i det fall lillen placerats ut av motståndarlaget.</p> <p>Innan motståndarna får rätt att placera ut lillen måste båda lagen vara överens om att lilleutkastet är ogiltigt. Annars avgör domaren. Om ett lag handlar annorlunda får motståndarlaget placera ut lillen på valfri godkänd plats på banan.</p> <p>Om motståndarlaget också spelat sitt första klot anses lillens position som giltig och inga protester kan anföras däremot.</p>	<p><i>I andra stycket avses händelse där lillen vid utkast oavsiktligt stoppas av medspelare. Jämför påföljd i § 20 vid avsiktligt stoppat klot.</i></p> <p><i>Om lillen flyttas av första klotet utan att dess position tidigare godkänts av motståndarlaget har motståndarlaget rätt att ifrågasätta lillens position. För att undvika att detta kan det vara lämpligt att påpeka att båda lagen bör vara överens om lillens position innan första klotet kastas. Notera att om lillen placerats ut utan protester så anses den godkänd av båda lagen.</i></p> <p><i>Om lillens position däremot är godkänd av bägge lagen kan dess nya läge inte ifrågasättas även om den flyttas utom de giltiga avstånden.</i></p>
<p>§ 9 Ogiltig lille under pågående omgång</p> <p>Lillen är ogiltig i följande fall:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. När lillen under spelet förflyttas till förbjudet spelområde, även om den kommer tillbaka till tillåtet spelområde. Den lille som ligger på gränslinjen till ett förbjudet spelområde är giltig. Den blir ogiltig först när den helt och hållet har passerat gränsen. Vattenpöl där lillen flyter fritt räknas som förbjudet 	<p><i>Lillen kan bli ogiltig enligt p. 2 exempelvis om den sjunker djupt i sanden eller om större sten lyfts upp ur banan till följd av ett skott.</i></p> <p><i>Med förbjudet område för lillen menas att lillen är död då den stannar i detta. Lille som passerar genom vattenpöl eller till ett avstånd mindre än tre meter från ringen och senare ut på över tre meter (bakom ringen) är levande.</i></p>

<p>spelområde.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. När den förflyttade lillen, trots att den befinner sig inom tillåtet spelområde, inte är synlig från ringen enligt villkoren i § 7. En lille som döljs av ett klot är dock giltig och i spel. Domaren får tillfälligt lyfta upp klot för att undersöka om lillen är synlig. 3. När lillen har förflyttats så att den befinner sig mer än 20 meter från ringen. <i>För yngre juniorer och miniorer gäller 15 meter i deras respektive tävlingar.</i> 4. När lillen under spel på markerad bana förflyttas till annan bana än den direkt intill, eller förflyttas utanför banans kortsida. 5. När lillen har försvunnit och inte kunnat återfinnas inom 5 minuter. 6. När ett förbjudet spelområde finns mellan lillen och ringen. 7. När lillen vid tidsbegränsade matcher lämnar banan. 	<p><i>Detta kan jämföras med att området inom tre meter från ringen är förbjudet område för lillen. Lillen är alltså inte död bara för att den passerar ringen.</i></p> <p><i>Vid tidsbegränsade matcher ska alla linjer vara döda linjer enligt § 5.</i></p>
<p>§ 10 Borttagande av hinder</p> <p>Det är förbjudet att ta bort, flytta eller trampa ner eventuella hinder som finns på banan. Dock får den spelare som ska kasta ut lillen bilda sig en uppfattning om den avsedda platsen för ett nedslag genom att känna på marken med ett av sina klot högst tre gånger.</p> <p>Dessutom får den spelare som står i tur att spela, eller dennes medspelare, fylla igen en fördjupning orsakad av ett tidigare spelat klot.</p> <p>Spelare som inte följer denna regel, speciellt genom att med en svepande rörelse jämna till banan framför ett klot som ska skjutas, ska dömas till påföljd enligt § 35.</p>	<p><i>Det är endast den spelare som kastar lillen som får känna på banan tre gånger med ett klot, <u>innan</u> lillen kastas ut, även om det är en annan i laget som spelar första klotet.</i></p> <p><i>Det är således inte tillåtet att jämna till banan i största allmänhet där man tänker sig slå ned.</i></p> <p><i>Att med en svepande rörelse med foten i gruset iordningställa en landningsplats, för ett lägg eller ett skott, är inte tillåtet. Brott mot denna regel ska medföra varning.</i></p> <p><i>Däremot är det tillåtet att fylla i gen en fördjupning även före ett skott.</i></p> <p><i>Det är tillåtet att plocka bort hinder som hamnar på banan under spelets gång, som skräp, plastpåsar, nedfallande grenar och dylikt.</i></p>
<p>§ 11 Utbyte av lille eller klot</p> <p>Det är förbjudet för spelare att byta ut klot eller lille utom i följande fall:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lille eller klot försvinner och inte kan återfinnas inom 5 minuter. 2. Lille eller klot går sönder. I detta fall anses den största delen markera läget. Om det finns fler klot att spela ersätts den största delen, eventuellt efter nödvändig mätning, av ett klot/lille med så snarlik diameter som möjligt. Vid nästa omgång ska det trasiga klotet/lillen bytas ut. Om det rör sig om ett klot får spelaren byta hela klotsetet. 	<p><i>Förbudet gäller under pågående match. Mellan matcher får man byta ut ett eller flera klot.</i></p> <p><i>Spruckna klot får således inte användas utan ska bytas ut. Om klotet spruckit hörs det tydligt när det slås mot ett annat klot.</i></p> <p><i>Se även § 2 a.</i></p> <p><i>En lille som blir synbart deformerad, t.ex. efter ett skott, skall bytas ut omedelbart efter att omgången är färdigspela, se § 3.</i></p>

Lillen	Kommentarer
<p>§ 12 Dold eller flyttad lille Löv eller pappersbitar som under spelets gång skymmer lillen ska tas bort.</p> <p>Om blåst eller markens lutning gör att en lille åter kommer i rörelse ska den läggas tillbaka på sin föregående plats under förutsättning att denna har markerats <i>eller på annat sätt är känd</i>. Detsamma gäller om lillen oavsiktligt rubbats av domaren, en spelare, en åskådare, ett klot eller en lille som kommer från en annan match, ett djur eller något föremål i rörelse.</p> <p>För att undvika oenighet om lillens position bör den markeras. Protester rörande position för klot eller lille kan inte godkännas om den inte är markerad <i>eller på annat sätt är känd</i>.</p> <p>Om lillen flyttas av ett klot i samma match ska lillen behålla sin nya position.</p>	<p><i>”På annat sätt är känd” kan vara att mätning skett eller att lagen är överens om var lillen låg.</i></p> <p><i>Om lillens position inte är känd ligger den där den ligger. Spelare som utnyttjar detta till egen fördel medvetet bestraffas enligt § 39.</i></p>
<p>§ 13 Lille som förflyttas utanför anvisad bana Om lillen under spelet förflyttas till en annan bana är den spelbar om inte § 9 säger annat.</p> <p>Om det behövs ska de som spelar mot denna lille vänta med sitt fortsatta spel till dess spelarna på den andra banan har avslutat sin pågående omgång. Spelare som berörs av denna paragraf bör visa prov på tålamod och sportslighet.</p> <p>Följande omgång spelas på den ursprungliga banan och lillen kastas från den punkt på banan där den befann sig innan den hamnade utanför densamma, dock enligt reglerna i § 7.</p>	<p><i>Ringan ska alltså ritas kring den plats där lillen låg innan den åkte ut, inte vid linjen där den lämnade banan.</i></p>
<p>§ 14 Poängberäkning vid död lille Om en lille förflyttas så att den blir ogiltig (§ 9, fall 1–7) finns tre alternativ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Båda lagen har klot kvar att spela. Omgången är oavgjord och lillen kastas ut av det lag som vann den senaste omgången eller lottningen. 2. Endast ett av lagen har klot kvar. Detta lag får tillgodoräkna sig lika många poäng som det har klot kvar att spela. 3. Inget av de två lagen har fler klot att spela. Omgången är oavgjord och lillen kastas ut av det lag som vann den senaste omgången eller lottningen. 	

§ 15 Stoppad lille

Följande gäller beträffande en lille som skjuts iväg efter en träff av ett klot:

1. Om den stoppas eller ändrar riktning på grund av en domare eller en åskådare ska den förbli liggande där den stannat.
2. Om den stoppas eller ändrar riktning på grund av en spelare *i matchen* som befinner sig på banan får dennes motståndare välja mellan att:
  - a) Låta lillen ligga där kvar den ligger.
  - b) Lägga tillbaka lillen på dess förutvarande plats.
  - c) Placera lillen någonstans på förlängningen av en linje mellan det förutvarande och det nuvarande läget, med maximalt avstånd 20 meter, så att den är synlig från ringen. För yngre juniorer och miniorer gäller 15 meter som det maximala avståndet för deras respektive tävlingar.

Alternativen b) och c) är tillämpbara endast om lillens förutvarande placering är markerad *eller på annat sätt känd*.

Om lillen efter att ha träffats passerar förbjudet spelområde och därefter återkommer till banan är den ogiltig och reglerna i § 14 ska tillämpas.

Om flera matcher pågår på samma bana, vanligt t ex i seriespelet och i poolspel, likställs spelare i den andra matchen med åskådare och stoppad lille döms då efter punkt 1.

Observera innebörden av en "förlängning av en linje mellan det förutvarande och det nuvarande läget". Det innebär alltså även bortom den plats den ligger på.

Klot

Kommentarer

§ 16 Kast av klot

Det första klotet i en omgång kastas av en spelare i det lag som vunnit lottningen om lillen eller den föregående omgången. I fortsättningen kastar det lag som inte ligger närmast lillen. *När endast ett lag har klot kvar spelas dessa. Ett lag har dock rätt att avstå från att spela sina resterande klot.*

Man får inte ta hjälp av något föremål för att rikta in klotet, man får heller inte rita streck på marken eller markera en nedslagsplats.

När man spelar sitt sista klot får man inte ha något extra klot i andra handen.
Kloten ska kastas ett och ett.

Spelade klot får inte kastas om, med följande undantag:

- Klot som stoppas eller ändrar riktning mellan ringen och lillen på grund av ett klot eller en lille från en annan match, eller av ett djur eller annat föremål i rörelse.
- Omkast ska också ske enligt § 8, tredje stycket, vid omkast av lille.

Det har ofta hänt att lag A kastat första klotet i närheten av lillen och varefter lag B kastar sitt första klot och utan att mäta bedömer att lag As klot leder och därefter kastar lag B ytterligare ett klot, som bedöms leda. Vid kontroll, framgår att lag Bs första klot ligger närmare lillen än lag As klot. I detta fall är lag Bs andra klot felaktigt kastat och ska tas bort. Detta är oberoende av hur stor skillnad det är mellan lag As klot och lag Bs första klot. Dock kan lag A hänvisa till fördelsregeln och förklara lag Bs andra klot giltigt. Felaktigt kastade eller ogiltiga klot ska tas bort av det lag som spelat klotet eller av domare.

Det är tillåtet att spela med handskar.

Det är tillåtet att t ex med en fot markera hur stor marginal man har att lägga på.

Beträffande de två sista styckena:

Så länge inget giltigt klot funnits på banan spelar man växelvis tills dess att ett klot som leder.

Om inget giltigt klot finns på banan efter ett skott, eller lägg, spelar laget som sköt/la igen. Sen spelas det växelvis

<p>Innan klotet kastas ska spelaren rengöra det från lera och smuts. Brott mot detta bestraffas enligt § 35.</p> <p>I Sverige är det tillåtet att fukta klot och lille.</p> <p>Om det först spelade klotet rullar in på förbjudet spelområde är det motståndarlagets tur att spela och man växlar på så sätt tills det finns något klot inom tillåtet spelområde.</p> <p>Om inga klot finns kvar inom tillåtet spelområde efter ett skott eller lägg ska man tillämpa bestämmelserna i § 29 om klot som ligger på samma avstånd från lillen.</p>	<p><i>tills dess att det finns ett klot som leder.</i></p>
<p>§ 17 Åskådares eller spelares uppträdande</p> <p>Åskådare och spelare ska vara tysta under den tid spelaren disponerar för att kasta sitt klot.</p> <p>Motståndarna får varken gå omkring, gestikulera eller göra något annat som kan störa spelaren. Endast dennes medspelare får uppehålla sig mellan ringen och lillen.</p> <p>Motståndarna ska befinna sig bortom lillen eller bakom spelaren och i båda fallen minst två meter vid sidan av spelet.</p> <p>Spelare som inte iakttar dessa föreskrifter kan bli utesluten ur tävlingen om förseelsen upprepas efter domarens tillsägelse.</p>	<p><i>”den tid som spelaren disponerar” är en minut från föregående klot har stannat, domarens avslutande mätning eller övrigt enligt § 21.</i></p> <p><i>Extra hänsyn till motståndarna ska tas när de har gått in i ringen och ska genomföra sitt kast.</i></p> <p><i>Bortom lillen eller bakom spelaren/ringen, innebär att det inte räcker med att stå vid sidan av banan.</i></p>
<p>§ 18 Provkast och klot som hamnar utanför banan</p> <p>Provkast får inte förekomma under pågående match. Spelare som bryter mot detta bestraffas enligt § 35.</p> <p>Klot som under spelet hamnar utanför banan är godkända med undantag av vad som anges i § 19.</p>	<p><i>Förbjudna provkast innebär att under en match får klot endast kastas i spelet. Det är således förbjudet att kasta klot vid sidan av matchen, oberoende av om det sker på eller utanför banan. Däremot får lagets fjärde spelare träna vid sidan om innan byte. En god regel är även att påpeka att uppvärmningsspel på banan jämte en pågående match endast bör vara av läggspel för att undvika situationer med felstudsande klot in i pågående spel.</i></p> <p><i>Med provkast menas alla kast där spelaren kastar ett klot med en pendelrörelse, oavsett kastavstånd. Inte när spelaren lägger ner kloten vid ringen eller liknande.</i></p>

§ 19 Döda klot

Varje klot är dött i och med att det kommer in på förbjudet spelområde. Ett klot på gränsen till förbjudet spelområde är inte dött förrän hela klotet passerat gränsen till förbjudet spelområde, vilket inträffar när hela klotet befinner sig på andra sidan denna gräns, sett rakt ovanifrån. Detsamma gäller vid spel på markerade banor när klotet i sin helhet passerar mer än en intilliggande bana längs långsidan eller då det passerar banans kortsida.

Vid tidsbegränsade matcher är klot döda då de passerar banans markeringar.

Om ett klot kommer tillbaka in på banan antingen på grund av marklutning eller studs mot ett hinder, rörligt eller fast, ska det omedelbart tas ur spel och allt det rubbat ska återställas i de fall det varit markerat eller dess positioner är kända.

Varje dött klot ska omedelbart tas ur spel. Om så inte sker förklaras klotet giltigt i den stund motståndarlaget spelar ett klot.

Att ett klot i sin helhet kommit in på förbjudet område innebär att man vertikalt uppifrån i sin helhet kan se begränsningslinjen, dvs. hela klotet har passerat begränsningslinjen.

Vid inomhusspel orsakar studsande klot problem om inte kloten markerats. Det skall också klart framgå vid inomhusspel på trånga banor utan separata dödlinjer om klot och lillar som träffar sarg är döda. Att använda sarger som dödlinje är mindre bra då det kan bli diskussioner om klotet (lillen) träffade sargen eller inte.

Döda klot som återstudsar ska omedelbart tas bort från banan av en medspelare. Motspelarna ska inte vara på banan. Dock ska det anses vara okej om detta görs av en motståndare om detta överenskommit (singel) eller i de fall spelaren har lämnat ringen och det faller sig naturligt. Den spelare/lag som använder regeln för att skaffa sig fördelar genom att störa motspelarna ska straffas enligt § 39. Den som struntar i att ta bort ett dött klot, kan aldrig få fördel av detta.

§ 20 Stoppade klot

Spelat klot som stoppats eller ändrat riktning på grund av åskådare eller domare ska ligga kvar där det stannat.

Spelat klot som stoppats eller ändrat riktning på grund av en medspelare är dött.

Spelat klot som stoppats eller ändrat riktning på grund av någon från motståndarlaget får enligt spelarens önskan antingen kastas om eller ligga kvar på den plats där det stannade.

Om ett tidigare spelat klot, efter att ha blivit träffat, stoppats eller ändrat riktning på grund av en spelare kan motståndaren till den som begått förseelsen besluta att:

1. Låta det ligga kvar där det stannat.
2. Placera det någonstans på förlängningen av en linje som utgår ifrån den punkt där det träffade klotet befann sig fram till den plats där det nu befinner sig, dock enbart inom tillåtet område och under förutsättning att klotet har varit markerat eller dess position känd.

Den spelare som avsiktligt stoppar ett klot i rörelse på banan utesluts tillsammans med sitt lag omedelbart från pågående match.

Det är tillåtet att stoppa klot som är på väg in på annan bana eller av banan vid ett skott för att undvika kollisioner i de fall det är uppenbart att klotet kommer att lämna banan. Klotet ska sedan tas av banan.

<p>§ 21 Tidsfrister</p> <p>Efter att lillen har kastats ut har varje spelare maximalt en minut på sig att kasta sitt klot. Tiden räknas från det att lillen eller föregående klot har stannat eller att en mätning har slutförts. <i>All mätning som inte utförs av domare eller gäller vilket lag som har poängen ska göras inom tidsfristen.</i></p> <p>I en påföljande omgång ska lillen kastas ut inom en minut efter det att föregående omgång avslutats. Spelare som inte håller sig inom tidsramen bestraffas enligt § 35.</p>	
<p>§ 22 Flyttade klot</p> <p>Om exempelvis blåst eller markens lutning gör att ett klot som stannat åter kommer i rörelse ska det läggas tillbaka på sin föregående plats. Detsamma gäller varje klot som oavsiktligt rubbats av en spelare, en åskådare, ett djur eller något föremål i rörelse.</p> <p>Avsiktligt flyttande av klot bestraffas enligt § 39.</p> <p>För att undvika oenigheter bör spelarna markera kloten. Om kloten inte har markerats <i>eller deras positioner är kända</i> kan domaren endast döma utifrån deras faktiska positioner.</p> <p>Om ett klot flyttas av ett klot i den egna matchen är det giltigt.</p>	<p><i>Ett exempel på "föremål i rörelse" är ett klot som spelats och blivit ogiltigt (gått utanför giltigt område) och kommer in på giltigt område igen och därefter rubbar klot eller lille i spelet.</i></p>
<p>§ 23 Spel med annans klot</p> <p>Spelare som kastar någon annans klot får en varning enligt § 35. Första gången anses det kastade klotet vara giltigt men det ska genast bytas ut, efter eventuell mätning.</p> <p>Om felet upprepas under samma match ogiltigförklaras det felaktigt kastade klotet och allt som det har rubbat ska återställas.</p>	<p><i>Detta följer således bestraffningsskalan i § 35. Först en varning, sen annulleras det felaktigt spelade klotet och skulle det ske en tredje gång utesluts den felande spelaren.</i></p>
<p>§ 24 Felaktigt spelade klot</p> <p>Med undantag för de fall som beskrivs i dessa regler där påföljder enligt § 35 ska utdömas är varje klot som inte kastas enligt reglerna ogiltigt och ska tas ur spel. Allt det har rubbat ska återställas om det är markerat eller <i>dess positioner är kända</i>.</p> <p>Motståndaren har emellertid rätt att tillämpa fördelsregeln och förklara kastet giltigt. I så fall är klotet giltigt och allt som har rubbats ska ligga kvar på sina nya platser.</p>	<p><i>Är positionen på kloten inte kända tas enbart det spelade klotet ur spel och resten ligger kvar. Om motståndarna inte väljer att tillämpa fördelsregeln.</i></p>

Poäng och mätning	Kommentarer
<p>Det lag som vid omgångens slut har ett klot närmast lillen har vunnit omgången och får tillgodoräkna sig lika många poäng som det antal klot laget har närmare lillen än motståndarnas bästa klot.</p>	<p><i>Det har hänt att lagen inte varit överens om poängställningen. Domarens uppgift är då nästan hopplös. Ett sätt att lösa det är följande: Tala med bägge lagen enskilt och sedan med åskådare om sådana finns och bedöm därefter i första hand efter de bägge lagens synpunkter och avgör hur ställningen är. Tänk även på att varje lag ska föra sin egen poängställning och verifiera detta med motståndarna. Poängtavlor vid sidan om banan räknas bara som ett hjälpmedel för att visa poängställningen för publiken.</i></p>
<p>§ 25 Tillfälligt borttagande av klot Om det behövs för att man ska kunna utföra en mätning får man tillfälligt flytta på klot och hindrande föremål mellan lillen och det klot som ska mätas, efter det att man markerat deras lägen. Efter mätningen ska de borttagna föremålen läggas tillbaka.</p> <p>Om hindren inte kan flyttas undan får mätningen utföras av en <i>domare</i>.</p>	<p><i>Det är okej att låta domaren mäta även i den situation som beskrivs i första stycket.</i></p>
<p>§ 26 Mätning Det lag som spelat senast ska utföra mätningen. Motståndarna har alltid rätt att kontrollmäta.</p> <p>Varje mätning ska genomföras med ett lämpligt mätinstrument som varje lag måste ha med sig.</p> <p>Det är förbjudet att mäta med fötterna. Spelare som inte följer detta bestraffas enligt § 35.</p> <p>När som helst under omgången kan domaren rådfrågas om den inbördes ordningen på kloten som ska mätas och domarens beslut är slutgiltigt. Under den tid som domaren mäter ska spelarna befinna sig minst två (2) meter bort från mätningen.</p> <p>Tävlingsledningen kan besluta att endast domaren får mäta. <i>Exempelvis vid finalspel och/eller TV-/Web-sändningar.</i></p>	<p><i>Det är inte domarens uppgift att låna ut måttband till spelare eftersom varje lag måste ha ett eget.</i></p> <p><i>Det är naturligtvis helt okej att stega lilleutkastets längd för att bilda sig en uppfattning om hur långt den har kastats. Vid oenighet ska långt måttband användas.</i></p> <p><i>Huruvida 2-metersreglen tillämpas är givetvis individuellt från domare till domare men tycker man att spelarna stör mätningen så hänvisa till denna regel. Spelare som inte hörsammar den ska bestraffas med varning enligt § 35.</i></p>
<p>§ 27 Borttagna klot Det är förbjudet för spelare att ta upp spelade klot innan omgången avslutats.</p> <p>Klot som plockas upp i slutet av en omgång, innan poäng överenskommits, är döda. Mot detta kan inga protester anföras.</p> <p>Om en spelare plockar upp sina klot från banan medan laget fortfarande har klot kvar att spela får lagets kvarvarande klot i omgången inte spelas.</p>	<p><i>Man får givetvis ta upp och ta bort döda klot från banan, om överenskommelse gjorts, men inte behålla spelade klot i handen innan omgången är avslutad.</i></p> <p><i>Detta kan behöva understrykas, då det är alltför vanligt att klot tas bort utan att bägge lagen varit överens om poängen. Naturligtvis får inte heller lillen tas upp eller flyttas förrän lagen är överens.</i></p>

<p>§ 28 Flyttade klot eller lille vid mätning Mätningen är förlorad för ett lag om någon av dess spelare under mätningen rubbar lillen eller något av de klot som ska mätas.</p> <p>Om domaren under mätningen rubbar eller flyttar på lillen eller ett klot får domaren bedöma vilket klot som var närmast eller döma lika.</p> <p>Denna bedömning kvarstår tills något av kloten som mättes eller lillen har flyttats.</p>	<p><i>Observera att mätningen är förlorad för det lag som rubbar lillen eller flyttar ett klot. Detta innebär att poängen för tillfället går till det lag som inte rubbade klot eller lille vid mätningen. Om det är säkerställt att man har poängklotet och mätningen gällde mellan vilket klot som var tvåa och trea förlorar man mätningen mellan dessa klot, men har poäng på det klot som inte var inblandad i mätningen. Rubbat klot eller lille ska om möjligt läggas tillbaka på ursprunglig plats. Spelet fortgår och detta gäller tills något av kloten eller lillen flyttats.</i></p> <p><i>Det rekommenderas att domaren stannar kvar vid matchen tills omgången är färdigspelad. Vid händelse att lillen eller något av de inblandade kloten flyttas är det domaren, och endast domaren, som kan upphäva domslutet från mätningen.</i></p> <p><i>En domare rekommenderas att vid måttbandsmätning använda flärp när skillnaden mellan kloten är under 2 mm. Om måttband/talmeter inte får plats mellan klot och lille ska passare användas. Vid mycket små avstånd kan bladmått, pappersbitar eller dylikt komma till användning.</i></p> <p><i>Domaren äger rätt att vidta åtgärder för att förhindra att kloten kommer i rullning genom att flytta stenar (som läggs tillbaka efter mätning) och grus samt att stötta med verktyg som exempelvis klädnypor.</i></p>
<p>§ 29 Klot på lika avstånd När de två lagens bästa klot ligger på samma avstånd från lillen kan följande situationer uppstå:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Om det inte finns fler klot kvar att spela är omgången oavgjord och lillen kastas ut av det lag som vann den senaste omgången eller lottningen. 2. Om endast ett lag har klot kvar ska dessa spelas. 3. Om båda lagen har klot kvar ska det lag som spelade det senaste klotet spela igen, därefter motståndarlaget och man fortsätter så till dess ett av lagen tar poäng. <p>(Se dock undantag i § 16.) Därefter spelar man i vanlig ordning.</p>	<p><i>Observera skillnaden till § 16 när de bägge första kloten gått döda. I det fallet har det aldrig funnits något klot på banan som varit giltigt och lagen spelar ett klot växelvis tills giltig poäng erhålls.</i></p> <p><i>I det andra fallet har klot varit giltiga men gått döda efter skott eller lägg och då spelas enligt § 29 p. 3 (klot på lika avstånd).</i></p> <p><i>Om ett klot (eller lille) flyttar sig under spelet så att ett nytt lika-läge uppstår ska inte samma lag spela igen eftersom inget av lagen har tagit poäng.</i></p>
<p>§ 30 Skräp på klot eller lille Om något fastnat på kloten eller på lillen och kan försvåra mätningen ska det tas bort innan mätningen utförs.</p>	<p><i>Detta bör göras av domaren eftersom det är stor risk att ett klot rör sig om man borstar bort lera eller annan smuts.</i></p>
<p>§ 31 Protester Inga andra protester än de som inges till domaren kan beaktas. Protester som inges efter avslutad match beaktas inte.</p>	<p><i>Protester ska noteras i domarrapporten.</i></p>

Disciplin	Kommentarer
<p>Tävlingsbestraffningar utdelas av domare. Efter anmälan kan SDF eller SBF utdöma bestraffning enligt RF:s bestraffningsregler.</p>	<p><i>Tävlingsbestraffning anmäls till förbundskansliet som vidarebefordrar anmälan till berörd disciplinnämnd.</i></p>
<p>§ 32 Bestraffning vid frånvaro Spelarna är skyldiga att informera sig om lottningen när den blivit tillkännagiven.</p> <p>Om ett lag inte kommer till spel inom 5 minuter efter den officiellt meddelade starttiden för matchen tilldelas motståndarlaget 1 poäng. Det erhåller därefter 3 poäng för varje ytterligare 5-minutersförsening. Det lag som inte infunnit sig på den anvisade banan senast 25 minuter efter den fastställda spelstarten har förlorat matchen.</p> <p>Samma regel tillämpas även då spelet återupptas efter ett av tävlingsledningen beslutat avbrott.</p> <p>Ett icke fulltaligt lag behöver inte invänta frånvarande spelare utan kan påbörja spelet, dock utan att disponera frånvarande spelares klot.</p> <p>Ingen spelare får avbryta sitt deltagande i en match, eller lämna spelområdet, utan domarens medgivande. Om medgivande inte lämnats bestraffas spelare enligt § 35. Frånvaro får på inget sätt hindra matchens förlopp eller medspelarnas skyldighet att spela sina klot inom den föreskrivna minuten. Har spelaren inte återkommit när det är dennes tur att spela annulleras dennes klot med ett (1) klot per minut.</p> <p>I händelse av olycka eller akut medicinskt problem kan spelare beviljas en frånvaro på maximalt 15 minuter. Om detta utnyttjas i oärligt syfte diskvalificeras laget omedelbart ur tävlingen.</p> <p><i>För tidsbegränsade matcher spelaren som vill lämna banan ha spelat alla sina klot i omgången.</i></p>	<p><i>Spelare som lämnar banan bör alltid ha spelat sina klot för att inte fördröja spelet. Det är upp till domaren att avgöra huruvida det är okej för spelare att lämna spelet för exempelvis toalettbesök. Huvudregeln är att detta ska ske inom enminutsregeln. Spelare som lämnar spelområdet utan domarens tillåtelse ska bestraffas enligt § 35 för enminutsregeln eller § 39 om spelarna försöker vinna fördel genom att lämna banan för att "ladda om".</i></p>
<p>§ 33 Sen ankomst En spelare som är försenad och infinner sig inom en timme efter <i>officiell spelstart</i> får inte delta i den pågående omgången men väl i de påföljande omgångarna i matchen.</p> <p>En spelare som är försenad och infinner sig mer än en timme efter <i>officiell spelstart</i> får inte delta i matchen, men väl i eventuella efterföljande matcher.</p> <p>En omgång anses vara påbörjad i och med att lillen är utkastad, oavsett om den är giltig eller inte.</p>	<p><i>Notera definitionen för när en omgång anses påbörjad. Det är inte när båda lagen har godkänt den utan när lillen faktiskt är utkastad. Detta är viktigt för avslut vid tidsbegränsade matcher.</i></p>

<p>Undantag kan göras vid tidsbegränsade matcher.</p>	
<p>§ 34 Utbyte av spelare Utbyte av spelare är tillåtet fram till den officiella spelstarten. Ersättare får inte vara anmäld i annat lag i tävlingen.</p>	<p><i>Om en spelare blir sjuk under tävlingen och måste bytas ut ska detta alltså avgöras av tävlingsjuryn då regelboken inte tillåter det.</i></p>
<p>§ 35 Bestraffningar Spelare som åsidosätter spelreglerna tilldöms bestraffningar i följande ordning.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Varning, som markeras med att domaren visar ett gult kort för spelaren som felat. Om förseelsen gäller överträdelse av tidsregeln visas det gula kortet för samtliga spelare i det felande laget. 2. Annullering av det spelade klotet eller ett klot som ska spelas, som markeras med att domaren visar ett orange kort för spelaren som felat. 3. Uteslutning av den felande spelaren för resten av matchen, som markeras med att domaren visar ett rött kort för spelaren som felat. 4. Diskvalifikation av det felande laget, som markeras med att domaren visar ett rött kort för det berörda laget. 5. Diskvalifikation av båda lagen om de har samverkat eller handlat i samförstånd, som markeras med att domaren visar ett rött kort för de berörda lagen. <p>Varning är en påföljd som endast kan utdelas efter det att en överträdelse gjorts. Information eller uppmaning att följa regler som lämnats innan tävlingsstart kan aldrig betraktas som en varning.</p>	<p><i>Påföljdsskalan enligt § 35 följer inte från en match till annan. Varje ny match påbörjas utan varningar.</i></p> <p><i>Vid brott mot tidsregeln § 21, varnas samtliga spelare i laget.</i> <i>Vid brott mot tidsregeln § 21, en andra gång i samma match varnas åter samtliga spelare i laget, och ett klot från laget annulleras.</i> <i>Om beteendet återupprepas under samma match utesluts laget.</i></p> <p><i>Annullering av klot sker i första hand genom att den felande spelaren eller laget i påföljande omgång får spela med ett klot mindre än normalt. I andra hand, exempelvis då det kanske inte blir någon mer omgång, annulleras det senaste spelade klotet.</i></p> <p><i>Varning vid brott mot tidsregeln, § 21, kan endast utdelas efter det att ett klot kastas, dvs. inte efter det att det gått en minut. Vidare ska varning alltid utdelas direkt efter att förseelsen begåtts.</i></p>
<p>§ 36 Avbrott Om vädret allvarligt försämras under en tävling ska i princip alla pågående omgångar avslutas om inte domaren beslutar annorlunda. Domaren är behörig att, tillsammans med tävlingsjuryn, besluta om tillfälligt uppehåll i spelet eller att tävlingen ska avbrytas.</p>	<p><i>Åska bör tas på största allvar och bedöms åskan vara närmare än 3 km (mindre än 10 sek mellan blix och dunder) ska en paus i spelet övervägas.</i></p>
<p>§ 37 Ny tävlingsomgång Skulle det visa sig att vissa matcher inte är avslutade när ett nytt skede i tävlingen påannonserats (en andra eller tredje match etc.) får domaren, efter samråd med tävlingsjuryn, vidta alla de åtgärder och fatta alla de beslut som denne anser vara nödvändiga för tävlingens genomförande.</p>	<p><i>Om en match ligger flera omgångar efter i schemat kan domaren (efter samråd med tävlingsjuryn) flytta fram poäng till båda lagen, här gäller fingertoppskänsla. Domaren kan också (efter samråd med tävlingsjuryn) besluta att en match som släpar kan börja på t.ex. 3-3.</i></p>

<p>§ 38 Etik Överenskommelser angående priser och ersättningar är förbjudna.</p> <p>Tävlingsspelande lag som betar sig osportsligt och respektlöst mot publik, ledare och domare, kan uteslutas ur tävlingen. Denna uteslutning kan i sin tur medföra att erhållna resultat inte får behållas. Den kan också leda till påföljder enligt § 39.</p>	<p><i>Att inte tacka motståndaren för matchen anses som osportsligt men leder inte till någon form av bestraffning. Att i ilska kasta klot i backen ska bedömas som osportsligt, speciellt om klotet går utanför banan och ska som minst påtalas av domaren. Upprepas det ska laget uteslutas ur tävlingen. Om klotet kastas mot person innebär det bestraffning enligt § 39.</i></p> <p><i>Notera att lagen inte själva kan komma överens om att dela priser och annan ersättning. Detta riskerar att förstöra en bra final för såväl tävlingsarrangör som publik.</i></p> <p><i>Om vi som domare upplever detta ska det anmälas till SBF. Se även § 39.</i></p>
<p>§ 39 Anstötligt beteende Den spelare som uppträder anstötligt eller, ännu värre, som gör sig skyldig till våld gentemot någon ledare eller domare, mot annan spelare eller mot åskådare, ådrar sig en eller flera av följande påföljder beroende på hur allvarlig förseelsen är:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uteslutning ur tävlingen. 2. Anmälan till förbundsbestraffning. 3. Beslag eller återkallande av ersättningar eller priser. <ul style="list-style-type: none"> • Påföljd 1 ges av domaren. • Påföljd 2 handläggs av berörd disciplinnämnd. • Påföljd 3 handläggs av tävlingsjuryn som inom 48 timmar, tillsammans med sin rapport, ska leverera konfiskerade och återkallade ersättningar och priser till berört förbund för vidare handläggning. <p>Bestraffning som tilldöms den felande spelaren kan också drabba dennes medspelare.</p> <p>En korrekt klädsel krävs av varje spelare och det är inte tillåtet att spela i bar överkropp. Av säkerhetsskäl får man heller inte spela <i>barfota</i> eller i skor som är öppna fram- eller baktill.</p> <p>Det är förbjudet att röka, även elektroniska cigaretter, på spelområdet. Det är också förbjudet att använda mobiltelefon under pågående match.</p> <p>Spelare som inte följer dessa bestämmelser efter tillsägelse från domaren ska uteslutas från tävlingen.</p>	<p><i>Vad som är "anstötligt" avgörs av domaren.</i></p> <p><i>Detta är den hårdaste av bestraffningsskalorna och ska användas när det är lämpligt. Det är inte okej av en spelare att vare sig fysiskt eller verbalt angripa någon.</i></p> <p><i>Som domare är man ofta ensam och man ska aldrig behöva känna sig hotad av en spelare. Gör man det ska denna person uteslutas ut tävlingen och en anmälan ska göras till SBF.</i></p> <p><i>Med skor som är öppna framtill räknas skor där man ser hela tårna, exempelvis vissa typer av sandaler. Till skor som är öppna baktill där hälen syns räknas exempelvis vissa sandaler, träskor och "foppatofflor". S.k. "flipflops tillhör båda kategorierna ovan och är öppna både fram- och baktill.</i></p> <p><i>Eftersom denna skoregel kan vara svår att avgöra för en domare från fall till fall, så rekommenderar vi tillsägelse till en början innan regeln satt sig.</i></p>

<p>§ 40 Domarens skyldigheter</p> <p>Domare som har fått i uppdrag att leda tävlingen ska se till att såväl spelreglerna som tävlingsbestämmelserna noga efterlevs. Domare är bemyndigad att utesluta varje spelare eller lag som vägrar att rätta sig efter dennes direktiv. <i>Utesluten spelare, eller uteslutet lag, kan efter anmälan till berört förbund bestraffas enligt RF:s bestraffningsregler.</i></p> <p>Licensierade åskådare eller avstängda spelare som på grund av sitt beteende orsakar incidenter under tävling ska av domaren anmälas till berört förbund. Förbundet ska höra den som anmänts och besluta om, och i vilken omfattning, bestraffningar ska utdömas <i>enligt RF:s bestraffningsregler.</i></p>	
<p>§ 41 Tävlingsjury</p> <p>Händelser som inte kunnat förutses i detta regelverk ska underställas domaren som har möjlighet att hänskjuta dem till tävlingsjuryn. Tävlingsjuryn består av minst 3 och högst 5 medlemmar. Tävlingsjuryns beslut kan inte överklagas. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.</p>	<p><i>Domaren ska i samråd med tävlingsledningen ta fram en lämplig tävlingsjury.</i></p>